

Aziz kardaşım,

Fethali
Beşli

Kasımın 16sında buraya vardım. Her kere mälum bir Amerikan Komitesi kurulmuş. "American Committee for the liberation of the Peoples of Russia" Komitenin reisi Eugene Lyons senelerden beri Amerika'da böyle bir mefrûre yürütüyor: "Ruslar'da gayri hakklar kadar bolşevizm pencesi altında eziliyorlar. Ruslar da kommunist uzurpatorlarının kurbaudır. Rus ve gayri rus mültecileri birleşip bolşevizme karşı vahid bir cephe yaratmalıdırlar".

Komitenin azaları: 1) William H. Chamberlain, antikommunist kitabları ile meşhurdur.
2) William L. White, 1948 Sovyetler İttifakını ziyaretinden sonra Sovyet zulmü hakkında büyük bir kitap yazmış.
3) William J. Elliot, Harvard Üniversitesi'nin profesörü.
4) Charles Edison meşhur icadeci Thomas Edison'nun oğlu.
5) Isaac Don Levine - 1924 seneden beri komünizmi aleyhine çalışan

Komiteyi kurular Amerikanın meşhur şahsiyetleri oldukları kadar da meşhur antikommunistlerdir.

Komitenin adresi: 6 East Forty-fifth Street, New York City, N. Y.

Komitenin gayesi - ^{SSSR'de yaşayın} bütün Rus ve gayri rus mültecilerini birleştirip bolşevizme karşı vahid bir cephe yaratmak. (Hür Avrupa - Free Europe gibi).

Amerikanın ise siyaseti mälum - Rusya'ya ve rus halkına karşı değil, Sovyetlere ve komünizme karşı. Böylelikle rus halkının da sempatisini kazanmak ve onları da komünizm aleyhine kaldırmak, Harb patlayınca rusların da Batılılar tarafına geçmesini sağlayarak az kaula harbi kazanmak. [Hatta görüşlerin birinde bana dediler ki: "Azərbaycanın İstiklali uğrunda fazla Amerikan kamu feda etmex arzinde değiliz".]

Görürsün ki Amerikan Komitesinin gayesi Vatanlarının resmî siyasetine gayet uygundur. Bu, komitenin (söyleneceği gibi) privat olmasına bir delildir.

Bu komite, gayesini ulaşmak için, çoktan beri rus ve gayri rus mülteci teşkilatları ile temastadır. Bu komitenin maddî yardımı ve araesliğı ile birçok konferanslar yapılmış. Kendim ve Meclisimizin azaları ile de uzun uzun konuşmuşlardı.

En enteresan ve semerelisi 3-7 Kasımda olmuştur. Uzun ve gayet sıcak tartışmalardan sonra bu konferans gayri rusların galibiyeti ile neticelenmiş ve şu deklarasyon kabul olunmuş:

"Bir taraftan beş Rusya Siyasi Teşkilatları öte taraftan ^{ise:} Azərbaycan, Ermenistan, Belorussia, Gürcüstan, Kuzey Kafkasya ve Turkestan Milli Siyasi Teşkilatları (bax rusca metnine).

Böyle bir deklarasyonu Rusya Siyasi Teşkilatları tarafından imzalanmasına hayret ettim ve bunu ruslara kabul ettirmekte muvaffak olan gayri rus teşkilatlarına hayran kaldım. Merkezinde de tardir ettiği gibi Azerbaycan Delegasyonunun sarıh cephe alması neticesinde kompruise gitmek arzisinde olan bazı gayri rus teşkilatları bu ^{hazretten} ~~isten~~ saamınmışlar.

Bir örnek: görüşler esnasında Azerbaycan Delegasyonunun uzlaşmaz cephestne tesir etmek için, Amerikan Komitesi liderlerinden Don Levin: "Siz uzlaşmazsanızsa M. E. Resulzadeyi ve musavvıfçılarını dâvet ederim. Bay Hilâl Münsü'nün bu hantaki mektubu cebindedir". Bunu işitir işitmez delegasyonumuzun reisi: "Buyurunuz dâvet ediniz," diye konferans salonunu terk etmiş. İstenilen özürlerden sonra tekrar konferansa dönmüş. (hatta belki hazretten)

Şimdi ise 5 Rusya teşkilatlarından 3 şü nedamet göstererek: "Rusya'yı parçalayan" bu deklarasyondan imzalarını geri almak istiyorlar.

Eğer Siyasi Merkez kurulursa, o kabiyen "Rusya Haluları" adı taşıyamaz. Atlantik beyanname ve Birleşmiş Milletler Teşkilatı prensiplerine dayanarak şöyle adlanmalı: "The League for the liberation of the Peoples Oppressed by Bolshevizm." Amerikan Komitesinin bugünkü adı ise gayesine uygun olmadığından "American Committee for the liberation of the Peoples Oppressed by Bolshevizm" adını almalıdır.

İşte Delegasyonumuzun talepleri bunlardan ibarettir. İhtimal pek az ki Ruslar bu taleplerle razılaşsınlar. Razılaşmasalar emperyalist gayeleri ifsa edilmiş olacak, çünkü taleplerimiz der milliyetsizlikten (sovinizmandan) gayet uzak demokrasinin tam yüregine istinad ediyor.

Sevgilerimle rica ederim bunu ve deklarasyonun tercümesini, derhal, son defa görüştüğüm büyük kardışımıza ulaştır.

Sevra A.F.

Bu hantaki dedikodulara inanmasınlar. İşler yerinde gidiyor.

Ariz Kardası,

Kamil zâde ve onun bugünkü müridi Fuad Milli Birlik Meclisimizi karalamak için ellerinden geleni esirgemiyorlar. Fuad mevcut oluyun Müsavat Partisi Dış Bürosu" adından bir beyanname yazmış. Kafkasya jurnalında okursun. Bugünkü durumu ve fikirleri hakkında bir açıklama çıkarılmış. "Milliyet" gazetesindeki makalesi ile kıyas edip Fuadın yüzünü görürsün. "Onlar Ruslara gittiler" diye şaiialar yayıyor. Aldırıyoruz. Çok uzak giderse cevap vermek ve hakikatı açıklamak mecburiyetinde kalacağız.

Fuadın, jurnalında yazdığına bakılırsa Vatanımızda -Türkiye'de Emin-beyin reşaseti altında bir "Milli Siyasi Merkez" varmış.

Emin-bey, Delegasyonumuzun âzalarına birer mektub yazmış ve imzalarını deklarasyondan geri almalarını "ihemiyetle tavsiye" etmiş.

Cevabını verecekler ve onun kim'oldüğünü soracaklar.

Ne ise dâvet oluyunlar, "koyu milliyetçi" kesilmişler.

Bu mektubu alır almaz derhal cevap vermelisin ki yediğimizi bilip müsterih olayım.

Ne vakit Vatanına döneceğün? Ben hâlâ burada kaluyuyum.

Akber İsmail gitti Amerika'ya. Burada kimse yok.

Vatana döner dönmez işlerinizi ele almalısın. Senden mektub aldıktan sonra dönmeğün hakkında karar vereceğim. Sevgilerimle

Amerikan Komitesi adına Wiesbaden Konferansı istirâkîlerini yürüten
tebrîk eder fâsâhalar dilerim.

Sizle saadetli bir fırsat verilir ki umumî düşmanımıza - Sovyet rejimine
darbe indiresiniz. Biz biliyoruz ki Siz, terrorize edilen ve ezilen haluklarımız
karşısında bütün tarihi mesuliyetinizi idrâk ederek toplanıyorsunuz.

Mesuliyet hissini başka mülahazaların üstünde tutacağınıza eminiz.

Biz, Amerikalılar, iyi biliyoruz ki türlü kânaatlar ve ultimativ teklifler
olabilir, ümit ederiz ki Siz bu aclaşmazlıklara icazet vermiyeceksiniz
en mühim iş olan umumî aclaşmayı mahvetsin.

Karşıt siyasi mefkûre taşıyan Rus ve Gayri rus haluklarının demokratik
elementleri, absolut (mutlak) beraberlik ve karşılıklı hürmet esası üzerine
birleşip Kremlin despotizmine karşı birlikte hareket etmelidirler.

Böyle bir vahid cephenin yaranması Politbüro için fena, bütün Hür Dünya
için ise sevîng haberi olacaktır.

Bu birleşme bolshevik esiri haluklarında kurtuluş ümitlerini dirilticek.

Kurtuluştan sonra da hür iradeye dayanan siyasi ve sosyal hayat
kurmak imkânları yaracaktır.

Amerikan Komitesi Sizin müşterek gayretlerinizi desteklemekte tereddüt
etmiyecek.

Biz inanıyoruz ki, Sizin halukları esir kaldıkça, bütün insanlığın hürriyeti
tehlikede olacaktır. Haluklarımız azad olunarak hür ve beraber hukuklu
milletlerin ailesine dahil olmalıdır.

Bun yüksek ülküye kavuşmak için biz hepimiz: ruslar, gayri ruslar
ve amerikalılar, bütün enerjimizi ve güçlerimizi vermeliyiz.

Saygıyla Sizin

Eugene Lyons.

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E2099

30.10.1951. New York. (İşte bu mektubtan Amerikan Komitesinin fikirlerini)
kestirmek kolay

ДЕКЛАРАЦИЯ

Мы, представители пяти российских политических организаций, с одной стороны, и национальных политических организаций, объединяющих в себе: азербайджанцев, армян, белорусов, грузин, северо-кавказцев и туркестанцев, с другой, собравшись на совместное совещание по вопросу о создании единого политического центра для координации усилий всех народов нынешнего СССР в их борьбе за освобождение от большевистской диктатуры, в день годовщины захвата власти большевистскими узурпаторами, торжественно заявляем:

- 1) Мы едины в своем непримиримом отрицании коммунистической диктатуры, ликвидация которой должна открыть путь к освобождению народов.
- 2) Мы едины в своем признании безусловного права наших народов на самоопределение, права самим, путем демократического волеизъявления, решить свою судьбу.
- 3) Мы едины в своем стремлении направить все силы наших народов на решительную борьбу против коммунистического рабства за свободу и мир.

*Rusya Sosyal-demokrat
Lari*

Milli Tahmet Itifaki

Sosyal-revolusiyonlar

Vlasovçular →

Rusya y Kurtuluş Itifaki

...га Борьбы за Народную Свободу:
Б. И. Николаевский
В. М. Зензинов
В. М. Денисов

Национально-Трудовой Союз:
В. М. Байдалаков
Е. Р. Романов
А. Н. Артемов

Российское Народное Движение:
А. Ф. Керенский
И. А. Курганов

Союз Борьбы за Освобождение Народов России:
Б. А. Яковлев
Ю. В. Диков
Г. И. Антонов

Союз Борьбы за Свободу России:
С. П. Мельгунов
В. А. Никитин

Азербайджанский Совет Национального Единства:
Д. Хаджибейли
И. Акбер
Шейх-Уль-Ислам

Объединение Армянских Борцов за Свободу:

Г. Сааруни
Г. Паноян
А. Бабаян

Белорусская Народная Рада:
Б. Рагуля

Грузинский Национальный Совет:
Н. Цинцадзе
Д. Скиртладзе

Северо-Кавказское Антибольшеви- стское Национальное Объединение:
А. Авторханов
Р. Гаппо

Национальный Комитет Тюркелли:
К. Канатбай
Д. Тагиберли

Висбаден,
7 ноября 1951 года

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 222089

Lactemus

T 13

Bay Ziyad Ebuzziya

Conseil de l'Europe

Strassbourg

TDVISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 2099

Hinter Is

Schneckenburger Str. 37^a / III

München 8.